

A TAN ÖRÖKKÉ RAGYOGJON!
TANULMÁNYOK SÁRKÖZI ALICE TISZTELETÉRE

Szerkesztette: Szilágyi Zsolt

L'Harmattan Kiadó
2018

A Mahásítavatí

A szanszkrit *Pancsaraksá* (*Az Öt Oltalom*) gyűjtemény egyik rövidebb szövege közismert nevén a *Mahásítavatí*. A buddhizmus *dháraní*-irodalmának ezen darabja az i. sz. 1. évezred korai évszázadaiból származhat, és valamivel később már az említett ötös csoport tagja lehetett Indiában. A 8. században lefordították tibetire, 984-ben kínaira, majd a 14. század körül mongol nyelvre. Mint a tibeti, kínai és mongol hagyományokból, valamint a legrégebbi szanszkrit kéziratokból kiderül, a szöveg eredeti címe *Mahádandadháraní* vagy *Mahádandadháraní-Sítavatí* volt. Érdekes módon a tibeti és mongol *Pancsaraksá* gyűjteményekben nem ez a szöveg szerepel, hanem helyét átveszi a *Mahásítavana*, melynek azonban nincs szanszkrit vagy kínai megfelelője.¹ A művet néhány évvel ezelőtt Sárközi Alice szervezésében több nyelven együtt olvastuk, a következő oldalakon első magyar fordítása található:

Hódolat az összes buddhának és bódhiszattvának

Így hallottam. Egyszer a Magasztos Rádzsagrihában tartózkodott, a nagy Sítavana halottégető Inghikájatana elnevezésű részén.² Itt a tiszteletreméltó Rá hulát³ rendkívüli módon háborgatták *déva-grahák*,⁴ *nága-grahák*, *jaksa-grahák*, *ráksasza-grahák*, *kinnara-grahák*, *garuda-grahák*, *mahóra-gahák*, *ember-grahák*, *nemember-grahák*, *préta-grahák*, *bhúta-grahák*, *pisácsa-grahák*, *kumbhánda-grahák*, tigrisek, varjak, baglyok, rovarok, csúszómászók és más emberi és nememberi lények.

¹ Angol nyelvű részletes tanulmány, szanszkrit kritikai szövegkiadás, fordítás és bibliográfia: Hidas 2017.

² Az Inghikájatana név talán összeköthető a szanszkrit *indhana* „tűzifa” szóval. A tibeti fordítás „tűzifarakás”-t említ.

³ A kéziratok alapján nem teljesen egyértelmű, hogy a Magasztos és Rá hula ugyanazon a helyen tartózkodik-e. Az egyik kódex és a tibeti fordítás szerint a Buddha a Gridhrakúta hegyen lakozik, míg a kínai változat a Buddhát Rádzsagrihában és Rá hulát a Sítavanában helyezi el.

⁴ A *graha* démonok neve a szanszkrit *grah* „megragadni” igeökökből származik. Ahogy a szövegből kitűnik, sokféle mitikus lényből válhat rosszindulattal „megragadó/hatalmába kerítő”.

Akkor a tiszteletreméltó Ráhula odament a Magasztoshoz⁵ és megközelítve lábaihoz hajtotta fejét, háromszor tiszteletteljesen megkerülte jobbkézről, és zokogva könnyeket hullatott előtte.

Aztán a Magasztos, jóllehet már előre ismerte a választ, így szólt Ráhulához: „Miért sírsz, ó Ráhula, előttem állva?” Miután így szóltak hozzá, a tiszteletreméltó Ráhula ezt mondta a Magasztosnak: „Ó Magasztos, itt lakozom Rádzsagrihában a nagy Sítavana halottégető Inghikájatana elnevezésű részén, és *déva-grahák*, *nága-grahák*, *jaksa-grahák*, *rákszasza-grahák*, *kinnara-grahák*, *garuda-grahák*, *mahóra-grahák*, *ember-grahák*, *nemember-grahák*, *préta-grahák*, *bhúta-grahák*, *pisácsa-grahák*, *kumbhánda-grahák*, *tigrisek*, *varjak*, *baglyok*, *rovarok*, *csúszómászók* és más emberi és nememberi lények háborgatnak.”

Akkor a Magasztos így szólt a tiszteletreméltó Ráhulához: „Ó Ráhula, tanul meg ezt a *Nagy Dandadháran*⁶ varázsigt. A négyrétű gyülekezet védelmére, megóvására és őrzésére szolgál, valamint a szerzetesek és szerzetesnők, világi férfiak és világi nők hasznára, javára és kényelmére hosszú időn keresztül.

Nevezetesen,

angá, vangá, bhanga, varangá, szanszáratarangá, szászadangá, bhanga, dzsészurá, ékatará, ara vírá, tara vírá, kara vírá, kara kara vírá, indrá, indrakiszará, hanszá, hanszakiszará, picsimalá, mahákiicsá, vihéthiká, kálucshiká, angódará, dzsajá, dzsajaliká, vélá, élá, csintáli, csili csili, hili hili, szumati, vaszumati, csulu natte, csulu csulu natte, csulu nádi, kunádi, háritaki, káritaki, gauri, gandhári, csandáli, mátangyi, dharani dháran, ustrapálike, kacsá káriké, csala nátike, kákalike, lalamati, raksamati, varákulé, manmaté, utpalé, kara víré, tara víré, tara tara víré, kuru víré, kuru kuru víré, csuru víré, csuru csuru víré, mahávíré, iramati, varamati, raksamati, szarvárthaszádhani, paramárthaszádhani, apratihate. Indra király, Jama király, Varuna király, Kubéra király, Manaszvin király, Vászuki király, Dandágni király, Brahmá Szahaszrádhipati király,⁷ Buddha király, a Magasztos, a Tan Mestere, a Legfőbb Együttérző lény a világban, nyújtson védelmet számomra és az összes lénynek. Adjanak pajzsot, kerítést, menedéket, békét, jószerencsét, távolítsák el a büntetést, nyújtsanak védelmet a fegyverektől, hatástalanítsák

⁵ A tibeti fordítás szerint a Gridhrakúta hegyre.

⁶ A *danda* szó jelentése „bot, igazságszolgáltatás, büntetés” és a szöveg is úgy tűnik, hogy az ártó lényekkel szembeni igazságtevést képviseli.

⁷ A Szahaszrádhipati „Az Ezer Ura” elnevezés talán a standard Szahápati „A Szahá Világszféra Ura” sajátos kibővülése.

a mérgeket, pusztítsák el a mérgeket, zárják le a határokat, zárják le a területet. Bárcsak száz évig élnek, bárcsak meglátnék száz ősz.⁸

Nevezetesen,

balavati, varamati, talamati, laksamati, raksamati, huru huru, phuru phuru, csara csara, khara khara, khuru khuru, mati mati, bhúmicsande, kálíkėti, akiszalá, píte, számalaté, húlé szthúlé, szthúlasikharé, dzsaja szthúlé, dzsaja natté, csala nászi, csulu nászi, vágbandhani, viróhani, szólóhité, andaré, pandaré, karálé, kinnaré, kéjúrú, kétumati, bhútamgamé, bhútamati, dhanjé, mangaljé, mahábalalóhitamúlé, acsalacsandé, dhuramdhará, dzsajalíké, dzsajá, góróhani, csuru csuru, rundha rundha, dhuru dhuru, khuru khuru, khurumati, bandhumati, dhuramdharé, dharé dharé, vidharé vimati, viskambhani, násani vinásani, bandhani, móksani, mócsani, móhani, bhávani, sódhani, szamsódhani visódhani, zamkhirani, zamcshindani, szádhu turumáné, hara hara bandhumati, hiri hiri, khiri khiri, kharali, huru huru, pingalé. Hódolat a dicsőséges buddháknak szváhá.

Ó Ráhula, ha valaki ezt az összesen száznyolc⁹ részből álló Nagy Dandadháraní varázsigét [ráolvasva] belekötí egy fonálon lévő csomóba,¹⁰ és a karján vagy nyakán viseli, védelmet hoz létre köröskörül száz jódzsana¹¹ távolságban. Illatokat, virágokat vagy kéztartásokat felajánlva sem emberek, sem nememberek nem közelítenek, hasonlóképp a mérgek, fegyverek, betegségek, láz, magas láz, mantrák és vétálák.¹² Betegség, tűz, méreg vagy víz nem okozza vesztét. Minden megfelelően használt varázsigét és mantrát meggátol.¹³ Megszabadít az ellenség kötelékeitől. Elpusztítja az összes kórságot, bánatot és akadályt. Kiküszöböli a viszályt és nyugtalanságot. Megszabadít az összes grahától. Ha egy graha nem ereszt, hétfelé hasad a feje mint az ardszaka virágzata.¹⁴ Vadzsrapáni, a jaksák nagyszerű vezetője alaposan ösz-

⁸ A száz ősz megérése a védikus irodalomtól kezdve előforduló kifejezés a hosszú életre vonatkozóan. A Pancsaraksá gyűjtemény Mahámájúri szövegében több mint negyvenszer fordul elő ez a formula.

⁹ Néhány kézirat száztízet említ.

¹⁰ A rituálisan csomózott fonál hagyománya a théraváda buddhizmus védelmező paritta szertartásaiban is helyet kap, és minden bizonnyal bráhmanikus eredetű.

¹¹ Egy jódzsana néhány kilométer távolságot jelöl, de nincs egyértelmű konszenzus pontos mértékéről az indiai forrásokban. A tibeti fordítás tíz jódzsanát említ.

¹² A vétálák hulladémonok.

¹³ A mondat minden bizonnyal az ellenség által használt varázsigékre utal.

¹⁴ *Ocimum Gratissimum*, egy bazsalikom fajta.

szetöri a fejét egy ragyogó, sugárzó és lángcsóvás vadzsrával.¹⁵ A Négy Nagy Király¹⁶ elpusztítja egy vasból készült hajítókoronggal és borotvaélének csapásával. Lezuhan a jaksa-világból,¹⁷ és nem nyer lakhatást Adakavatí fővárosában.¹⁸

Ó Ráhula, ha ezt a Nagy Dandadháraní varázsigét egyszer elrecitálják, megszabadít a királyoktól, tolvajoktól, víztől, tűztől, méregtől, fegyverektől, és mindenféle más veszélytől erdőben, rengetegben, hegyekben vagy járatlan helyeken. Ezt a Nagy Dandadháraní varázsigét kilencvenegy Gangesz folyó homokszemeivel megegyező számú buddha hirdette, hirdeti és fogja hirdetni.¹⁹ Hatékony és rendkívül tökéletes. Minden déva, nága, jaksa, gandharva, aszura, garuda, kinnara és mahóraa dicsőíti, és az emberek összes gyülekezete becsben tartja.” Legyen jólét és betegségmentesség számomra és az összes lénynek minden bajban és veszedelemben.²⁰

Így szólt a Magasztos. A tiszteletreméltó Ráhula²¹ örömmel eltelve dicsérte a Magasztos szavait.

A nemes Nagy Dandadháraní-Sítavatí befejeződött.

Irodalom

Hidas G.: *Mahā-Daṇḍadhāraṇī-Śītavatī: A Buddhist Apotropaic Scripture*. In: V. Vergiani – D. Cuneo – C. Formigatti (szerk.): *Indic Manuscript Cultures through the Ages. Material, Textual, and Historical Investigations*. De Gruyter, Berlin 2017, 449–486.

¹⁵ A fej szétrepedése illetve széttörése a védikus hagyományokig visszamenő jelenség. A buddhista szövegekben elsősorban Vadzsrapáni méri a megtorló csapásokat.

¹⁶ A világtájak őrei: Dhritarásra, Vaisravana, Virúdhaka és Virúpáksa.

¹⁷ A *grahák* mint *jaksák* aposztrófálása valószínűleg ezen utóbbiak, mint a megszállottság okozóinak hagyományára vezethető vissza.

¹⁸ Adakavatí a *jaksák* mitikus fővárosa.

¹⁹ Különböző buddhista szövegek, mint például a *Lótusz szútra* vagy a *Vimalakírti szútra*, eltérő számú Gangesz folyót említenek, amikor azok homokszemeiről esik szó.

²⁰ Ez a mondat valószínűleg későbbi betoldás.

²¹ Néhány kézirat Ráhulán kívül *dévákat*, emberi lényket, *aszurákat* és *gandharvákat* is említ.